

ІНТЕГРАЦІЯ ESG-ПРИНЦИПІВ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Вітчизняний агробізнес, особливо, представники великого сегменту галузі, все активніше намагається впроваджувати програми сталого розвитку підприємництва. Вони передбачають стабілізацію та прогресивний розвиток економічної, екологічної та соціальної складових агробізнесу. Вперше, поняття «сталого розвитку» було сформульоване на засіданні ООН (комісія Брундтланд – всесвітня комісія навколишнього середовища та розвитку) у 1983 році. Історично сталий розвиток в підприємстві було визнано глобальним пріоритетом людства в 1992 році (Ріо-де-Жанейро, Саміт тисячоліття ООН). Його головним аспектом було визначено такий механізм використання природних ресурсів у економічній діяльності, за якого потреби людства мали б задовольнятися з урахуванням необхідності збереження довкілля для майбутніх поколінь.

В такий спосіб великий бізнес визнав існування глобальних проблем щодо захисту навколишнього середовища та соціальної нерівності в людському суспільстві. В рамках вирішення цих проблем були сформовані ключові критерії формування бізнес-середовища: екологічна, соціальна та управлінська стійкість (Environmental, Social and Corporate Governance) – ESG-принципи. Вони покликані визначати цінності компаній, моделі їхнього управління та відповідність їхніх стратегій в досягненні цілей сталого розвитку ведення ними власного бізнесу. Відповідно, екологічні та соціальні принципи характеризують рівень функціонування компанії на благо навколишнього середовища та суспільства, а належний управлінський принцип – це критерій етичності корпоративної політики суб'єкта підприємництва.

У березні 2015 року на саміті ООН у Нью-Йорку (США) були затверджені Цілі сталого розвитку (Sustainable Development Goals), які закріпили зміст 17 глобальних цілей та 169 відповідних завдань для досягнення міжнародною бізнес-спільнотою до 2030 року, які набули чинності в січні 2016 [1]. Досягнення параметрів розвитку людства, що були офіційно закріплені в документі «Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development» (Перетворення нашого світу : порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року), підкріплювалися також рішеннями інших загальносвітових самітів та зібрань.

Так, цілі щодо зменшення викидів CO₂ були визначені глобальними у договорі Паризької хартії, а соціальні та корпоративні принципи прогресивної підприємницької діяльності знайшли відображення у міжнародних договорах та добровільних громадських ініціативах [2-3].

На сьогодні до спектру ключових питань розвитку бізнес-структур в контексті стабільного економічного розвитку, в першу чергу, варто віднести наступні:

- скорочення викидів та раціональне використання природних ресурсів в цілому;
- розвиток «зеленої» енергетики («зелених» технологій) – безпечних джерел отримання енергії;
- подолання соціальної нерівності в суспільстві (голод, дитяча праця, бідність);
- корпоративна соціальна відповідальність, волонтерство та соціальний захист.

Україна, як країна-учасниця ООН, також приєдналася до даного глобального процесу і вже в 2020 році звітувала про власні здобутки щодо досягнення цілей сталого розвитку. І об'єктивно говорячи про стан речей, варто визнати, що значна кількість вітчизняних компаній (із категорії великі) дотримуються принципів програм сталого розвитку. Адже, на сьогоднішній день, без дотримання ESG-принципів ці бізнес-структури не зможуть, наприклад, вийти на ринок IPO, отримати зовнішнє фінансування чи кредитні гарантії від міжнародних або фінансово-кредитних установ з іноземним капіталом. Для позитивної відповіді на запит про кредитні ресурси, потенційний позичальник повинен, фактично, не тільки вести фінансову звітність за МСФЗ, а відповідати певним ESG-критеріям.

В кожній виробничій сфері вітчизняної економіки виділяють свої особливості та пріоритети щодо принципів сталого розвитку. Наприклад, в аграрній сфері, підприємці мають орієнтуватися на дотримання специфічних вимог щодо збереження та примноження продуктивності земельних активів і біорізноманіття, використання водних ресурсів, обмеження застосування мінеральних добрив та хімічних засобів захисту рослин, використання відповідних видів палива сільськогосподарською технікою та електроенергії на потужностях в сфері переробки, забезпечення добробуту та здоров'я утриманих домашніх тварин та ін. Крім того, принципи корпоративного управління та відповідальності, добросусідство бізнесу з місцевими територіальними та громадськими формуваннями, комплаєнс, недопущення дискримінації, а також поширення найкращих практик відповідності ESG-критеріям серед постачальників та споживачів сільськогосподарської продукції мають знаходити своє застосування у поведінці агропідприємств на вітчизняному та міжнародних ринках, як базові правила поведінки та взаємовідносин.

Сталий розвиток – це одна із основних стратегій за якою працюють як світові, так і вітчизняні провідні агрокомпанії. Стала діяльність у сфері переробки продукції рослинництва та тваринництва стає основою для формування безпечної, поживної системи харчування, що може дієво запобігти проблемі голоду. В аграрній сфері виробництва, що історично слугувала джерелом отримання продуктів харчування, фактично, із покоління в покоління дотримувалися технологічних інновацій, що могли б забезпечити оптимізацію та покращення використання відповідних природних ресурсів, зокрема, водних, лісових та земельних, для передачі їх наступним поколінням.

Сучасний сільськогосподарський сектор та його супутні сфери (переробка, збереження, торгівля) невпинно впроваджують інновації для просування сталого аграрного виробництва та підвищення сталості вітчизняної продовольчої системи, збагачуючи життя для потомків.

Першочерговими цілями сталого розвитку агропідприємств варто визначити наступні:

- стабільність та взаємна зацікавленість відносин великих аграрних компаній та фермерських господарств – навчання, консалтинг та ресурсна підтримка фермерів, постійність взаємозв'язку, допомога та підтримка з питань оптимізації витрат, підвищення продуктивності, реалізації продукції, збільшення стійкості до кліматичних змін та ін.;

- покращення якісних характеристик та збереження (примноження) площ якісних вітчизняних ґрунтів, розумне використання водних ресурсів та примноження біорізноманіття;

- врахування територіальних особливостей та формування механізмів захисту інтересів населення в системі харчування та широкій сфері агрогосподарювання;

- сталість розробок та впровадження інновацій в аграрній сфері, на основі екологічних, трудових та соціальних стратегій розвитку довгострокових відносин.

Дотримання ESG-принципів також забезпечить постійне розуміння центральної ролі сільського господарства у функціонуванні сучасного суспільства, адже для України аграрна сфера визнана основною галуззю економіки і її стейкхолдери мають враховувати перспективність та затребуваність галузі для майбутніх поколінь.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Technical report by the Bureau of the United National Statistics Commission (UNSC) on the process of the development of an indicators framework for the goals and targets of the post-2015 development agenda / United National. 2015. 19 March. URL: [https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/6754Technical%20report%20of%20the%20UNSC%20Bureau%20\(final\).pdf](https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/6754Technical%20report%20of%20the%20UNSC%20Bureau%20(final).pdf).
2. Guiding Principles Reporting Framework on Business and Human Rights / United National. 2011. URL: https://www.ohchr.org/documents/publications/guidingprinciplesbusinesshr_en.pdf.
3. OECD Guidelines for Multinational Enterprises / OECD/ 2011. URL: <http://www.oecd.org/daf/inv/mne/48004323.pdf>.